

Anonimizirana različica

Prevod

C-65/20 – 1

Zadeva C-65/20

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

7. februar 2020

Predložitveno sodišče:

Oberster Gerichtshof (Avstrija)

Datum predložitvene odločbe:

21. januar 2020

Tožeča stranka:

VI

Tožena stranka:

KRONE – Verlag Gesellschaft mbH & Co KG

Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija) je kot revizijsko sodišče [...] (ni prevedeno) v zadevi tožeče stranke VI [...] (ni prevedeno) proti družbi KRONE – Verlag Gesellschaft mbH & Co KG, Dunaj [...] (ni prevedeno), [...] (ni prevedeno) zaradi plačila 6338,84 EUR [...] (ni prevedeno) in ugotovitve, o reviziji tožeče stranke proti sodbi Handelsgericht Wien (gospodarsko sodišče na Dunaju, Avstrija) kot pritožbenega sodišča z dne 18. aprila 2019, [...] (ni prevedeno) s katero je bila potrjena sodba Bezirksgericht für Handelssachen Wien (okrajno sodišče za gospodarske zadeve na Dunaju, Avstrija) z dne 31. julija 2018 [...] (ni prevedeno),

sprejelo

sklep:

I. Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 PDEU v predhodno odločanje predloži to vprašanje:

Ali je treba člen 2 v povezavi s členoma 1 in 6 Direktive Sveta 85/374/ES z dne 25. julija 1985 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako razlagati tako, da je treba kot proizvod (z napako) šteti tudi fizični izvod časopisa, ki vsebuje strokovno napačen zdravstveni nasvet, upoštevanje katerega povzroči okvaro zdravja?

II. [...] (ni prevedeno) [prekinitvev postopka]

OBRAZLOŽITEV:

1. Dejansko stanje:

Tožena stranka je lastnica medija in (po lastnih navedbah) založnica regionalne izdaje časopisa „Kronen-Zeitung“. Lastnik medija je v skladu z zakonsko opredelitvijo v členu 1(1)(8)(b) Mediengesetz (zakon o medijih, Avstrija), BGBl št. 314/1981 v različici BGBl I št. 49/2005, med drugim tisti, ki skrbi za vsebino medija in ki skrbi ali naroči njegovo izdajo in razširjanje.

Tožena stranka je 31. 12. 2016 v razdelku „Österreich [Avstrija]“, obrobjeno in v rubriki „Hing'schaut und g'sund g'lebt [Pokukaj sem in živi zdravo]“, objavila prispevek „zeliščnega župnika Benedikta (Kräuterpfarrer Benedikt)“ z naslovom „Naj izzveni brez bolečin – obloga iz naribanega hrena“. Besedilo prispevka je bilo tako:

„Omilitev revmatskih bolečin

Na sveže grobo nariban hren lahko pomaga omiliti bolečine, ki spremljajo revmo. Prizadeta mesta najprej namažemo z mastnim rastlinskim oljem ali s svinjsko mastjo, nato pa nanje položimo in pritisnemo nariban hren. To oblogo lahko na prizadetem mestu pustimo tudi od dve do pet ur, nato pa jo odstranimo. Ta uporaba ima dobre posredne učinke.“

Trajanje nanosa hrenove obloge, navedeno v prispevku, je napačno: namesto od dve do pet ur bi moralo pravilno pisati od dve do pet minut. Kolumno je napisal „zeliščni župnik“, ki je redovnik in ki si je izbral ime „Benedikt“. Bil je sodelavec sedaj že umrlega „zeliščnega župnika“ in je avtor številnih komentarjev in nasvetov v tiskanih medijih, radijskih oddajah in televizijskih prispevkih o zdravljenih zeliščih. Do sedaj je napisal dve knjigi o zdravljenih zeliščih, za časopis tožene stranke pa piše dnevno kolumno o zdravljenih zeliščih.

Tožeča stranka je naročnica časopisa „Kronen-Zeitung“ in je prispevek prebrala 31. 12. 2016. Zaupala je v točnost navedenega časa trajanja nanosa in tam opisano hrenovo oblogo nanesla na skočni sklep svoje leve noge. Prevezo je pustila na nogi približno tri ure in jo odstranila šele, ko je trpela že hude bolečine. Zaradi ostrih gorčičnih olj, ki jih vsebuje hren, je prišlo do toksične kontaktne reakcije.

2. Upoštevne določbe:

Predlog za sprejetje predhodne odločbe zadeva razlago člena 2 v povezavi s členoma 1 in 6 Direktive Sveta 85/374/ES z dne 25. julija 1985 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 257).

Direktiva 85/374/ES je bila v avstrijsko zakonodajo prenesena s Produkthaftungsgesetz (zakon o odgovornosti za proizvode), BGBl št. 99/1988, nazadnje spremenjen z BGBl I št. 98/2001. Upoštevne določbe Produkthaftungsgesetz določajo:

„Člen 1. 1. Če napaka proizvoda povzroči smrt človeka, telesno poškodbo ali okvaro zdravja ali pa poškodovanje druge fizične stvari, za škodo odgovarja:

(1) podjetnik, ki je proizvod proizvedel in ga dal v promet,

[...]"

„Člen 3. Proizvajalec (člen 1(1)(1)) je tisti, ki je proizvedel končni proizvod, surovino ali sestavni del, ter vsakdo, ki se s svojim imenom, znamko ali drugim razlikovalnim znakom na proizvodu predstavlja kot proizvajalec.“

„Člen 4. Proizvod je vsaka premična fizična stvar, tudi če je postala del druge premične stvari ali pa je bila povezana z nepremično stvarjo, vključno z energijo.“

„Člen 5. 1. Proizvod ima napako, kadar varnost proizvoda ni takšna, kakor jo lahko oseba ob upoštevanju vseh okoliščin upravičeno pričakuje, vključno s:

- (1) predstavitvijo proizvoda;
- (2) predvidljivo uporabo proizvoda na razumen način;
- (3) časom, ko je bil proizvod dan v promet.

[...]"

3. Predlogi in trditve strank:

Tožeča stranka od tožene stranke – kolikor je upoštevno za revizijski postopek – iz naslova odškodnine zahteva 4400 EUR [...] (ni prevedeno) ter ugotovitev, da tožena stranka odgovarja za vse negativne „trenutne in“ bodoče posledice, ki za tožečo stranko izhajajo dogodka dne 31. 12. 2016. Tožeča stranka naj bi bila naročnica časopisa „Kronen-Zeitung“. Navodilo v članku „zeliščnega župnika Benedikta“ naj bi vsebovalo tipkarsko napako tožene stranke, zaradi katere je bil priporočen predolg čas nanosa obloge. Tožeča stranka naj bi zaupala navedbam tožene stranke glede časa trajanja nanosa in naj bi v skladu z njimi tudi ravnala, zaradi česar naj bi utrpela hude poškodbe. Zahtevala naj bi predvsem odškodnino

za bolečine (4400 EUR). Trajnih posledic in nadaljnjih poznejših posledic naj ne bi bilo mogoče izključiti, zato uveljavlja tudi ugotovitveni zahtevek.

Tožena stranka je na drugi strani navedla, da je lastnica medija „Kronen-Zeitung“. „Zeliščni župnik Benedikt“ naj ne bi bil niti njen organ niti njen predstavnik. Bil naj bi član samostana, zunanji in licencirani strokovnjak na področju zdravilstva, temelječega na nauku o zdravilnih zeliščih. Do sedaj naj bi se vedno lahko zanesla na njegovo strokovnost, seznanjena naj tudi ne bi bila z nobenimi primerljivimi „škodnimi dogodki“. Kolumna naj bi bila nasvet, brezplačno dan njenim bralcem brez kakršnega koli pridobitnega namena in pričakovanja. Njena regionalna izdaja naj bi bila bulvarski medij in izhajati naj se ne bi moglo iz tega, da je bilo pritrjeno točnosti prispevka. Poškodbe in posledice zaradi poškodb je zanikala.

Prvostopenjsko sodišče je – kolikor je upoštevno za revizijski postopek – zavrnilo zahtevek za plačilo 4400 EUR [...] (ni prevedeno) in ugotovitveni zahtevek. Tožena stranka naj bi pisanje prispevka prepustila strokovnjaku na področju zdravilstva, temelječega na nauku o zdravilnih zeliščih, ki naj bi v zvezi s tem izdal že več knjig in objavil številne komentarje in nasvete v različnih medijih. V primeru, da je napačen čas trajanja nanosa navedel že on sam, naj tožena stranka ne bi imela nobenega razloga za pregled rokopisov ali prispevkov. Ker naj bi pri avtorju prispevka šlo za strokovnjaka s področja nauka o zdravilnih zeliščih, naj se ga ne bi moglo šteti osebo, ki bi bila običajno nezanesljiva ali pa bi veljala za nevarno v smislu člena 1315 Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (splošni civilni zakonik, Avstrija). Če pa bi se izkazalo, da je prvotni avtor prispevek sicer posredoval s pravilno vsebino, vendar je za tem pri toženi stranki prišlo do tipkarske napake oziroma napake pri prenosu, pa naj bi založba odgovarjala le v primeru, če je potrdila vsebinsko točnost tiskovine. Sodišču naj bi bilo splošno znano, da gre pri tiskanem proizvodu, ki ga izdaja tožena stranka, za bulvarski medij. V njem naj bi bile informacije posredovane v bolj kratkih člankih na zabaven oziroma na preprost in lahko razumljiv način, ne pa v celostranskih znanstvenih razpravah. Pričakovanja bralcev naj bi bila zato drugačna kakor pa v primeru znanstvenega članka, strokovne revije ali poljudnoznanstvene knjige. Zato naj tudi ne bi bilo mogoče izhajati iz pritrditve vsebinski točnosti prispevka. Tožena stranka naj zato ne bi bila odgovorna za napačen čas trajanja nanosa, naveden v prispevku.

Pritožbeno sodišče ni ugodilo pritožbi tožeče stranke. V pravnem pogledu je navedlo, da se je tožeča stranka v prvostopenjskem postopku glede „odgovornosti za proizvod“ tožene stranke kot „proizvajalke“ sklicevala izključno na krivdno odgovornost, tako da „ne za toženo stranko ne za prvostopenjsko sodišče niti malo ni bilo razvidno, da naj bi se zahtevki proti toženi stranki kot proizvajalki uveljavljali tudi ne glede na njeno krivdo v skladu s Produkthaftungsgesetz“. Tožeča stranka naj bi v pritožbenem postopku s svojimi trditvami glede odgovornosti tožene stranke v skladu s Produkthaftungsgesetz kršila prepoved navajanja novot. V preostalem naj iz njenih navedb v pritožbi ne bi izhajala nepravilna pravna presoja prvostopenjskega sodišča.

Tožeča stranka to sodbo izpodbija z revizijo, s katero predlaga, naj se njenemu tožbenemu predlogu ugotovi; podredno predlaga razveljavitev.

Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče) sklene, da se revizijski postopek prekine in da se Sodišču Evropske unije predloži vprašanje s področja prava Unije, ki je bistveno za sprejetje odločitve v zadevi.

4.   **Obrazložitev vprašanja za predhodno odločanje:**

4.1. S pritožbenim sodiščem (in tudi toženo stranko) se ni mogoče strinjati v tem, da naj tožeča stranka v prvostopenjskem postopku ne bi v zadostni meri zatrjevala dejstev glede odgovornosti tožene stranke v skladu s Produkthaftungsgesetz. Tožeča stranka je v prvostopenjskem postopku navedla, da je naročnica tiskanega medija tožene stranke in da je zaradi upoštevanja v tem mediju priporočenega napačnega časa trajanja nanosa utrpela hude poškodbe. Tudi iz ugotovitev prvostopenjskega sodišča je mogoče razbrati tako proizvod (regionalna izdaja časopisa „Kronen-Zeitung“), lastnico medija in založnico (tožena stranka), ki je objavila članek, proizvedla proizvod in ga dala v promet, kot tudi telesno poškodbo tožeče stranke (toksična kontaktna reakcija). S tem so izpolnjeni vsi pogoji za presojo objektivne odgovornosti v skladu s Produkthaftungsgesetz, čeprav je tožeča stranka v prvostopenjskem postopku posebej zatrjevala krivdno odgovornost tožene stranke. V nasprotju s stališčem pritožbenega sodišča vsekakor ne gre za kršitev prepovedi navajanja novot v skladu s členom 482 Zivilprozessordnung (zakon o pravdnem postopku, Avstrija), če se je tožeča stranka v pritožbenem postopku v prvi vrsti sklicevala na odgovornost tožene stranke kot proizvajalke v skladu s Produkthaftungsgesetz.

4.2. Za razlago Produkthaftungsgesetz in posebej njegovega člena 4 velja zahteva, da mora biti ta razlaga v skladu z zadevno direktivo [...] (ni prevedeno). Sporno je, ali založnica oziroma lastnica časopisa, ki je naročila objavo članka, v skladu z Direktivo 85/374/ES (in v skladu s Produkthaftungsgesetz) odgovarja za netočno vsebino časopisa.

V skladu s prvim stavkom člena 2 Direktive 85/374/ES v tej direktivi „proizvod“ pomeni vsako premično stvar, tudi kadar je del druge premične ali nepremične stvari. V skladu s členom 4 Produkthaftungsgesetz je proizvod vsaka premična fizična stvar, tudi če je postala del druge premične stvari ali pa je bila povezana z nepremično stvarjo, vključno z energijo.

Del literature (v nemščini) omejuje odgovornost za nosilce informacij na tisto škodo, ki je bila povzročena z njihovo fizično komponento (na primer strupeno vezavo knjige ali strupeno tiskarsko barvo). Drugi avtorji pritrjujejo odgovornosti za proizvod tudi zaradi pomanjkljive intelektualne storitve. Kot nosilci odgovornosti naj bi prišli v poštev založba, avtor in tiskarna [...] (ni prevedeno):

Za odgovornost proizvajalca (knjig), lastnika medijev ali založnika tudi za vsebino dela se navaja stališče upoštevne javnosti, saj naj se tiskovina vendar ne

bi kupila kot (bolj ali manj lepo oblikovan in vezan) kup papirja, temveč zaradi njene vsebine in pričakovanja potrošnikov glede proizvoda naj ne bi bila le ta, da iz tiskovine ne štrlijo sponke, s katerimi bi se lahko poškodovali, temveč da se jim posreduje obljubljeni vsebina. Zlasti priročniki, navodila, zemljevidi pešpoti in podobno naj bi se lahko prodajali le zato, ker končni potrošniki pričakujejo, da bodo z njimi dobili pravilne napotke. Če kuharski recept v knjigi ali v časopisu pomotoma navaja zdravju škodljivo dozo neke sestavine, bi bilo nedosledno, da žrtev ne bi bila upravičena do ničesar, medtem ko bi v primeru po pomoti dodanega dodatka enake prevelike količine v končnem proizvodu, ki bi ga kupila, ali zaradi napačnega navodila za uporabo, priloženega temu proizvodu, proti njegovemu proizvajalcu lahko uveljavljala zahtevek [...] (ni prevedeno).

Proti odgovornosti za napačno informacijo se navajajo:

- namen varstva odgovornosti za proizvod, v skladu s katerim se odgovarja za nevarnost stvari in ne nasveta [...] (ni prevedeno),
- okoliščina, da intelektualne storitve niso proizvod v smislu člena 4 Produkthaftungsgesetz (člen 2 Direktive 85/374/ES), ker kot take niso fizične stvari [...] (ni prevedeno),
- dejstvo, da je navezovanje odgovornosti za proizvod na fizično obliko informacije samovoljno, in da je treba informacije izključiti iz področja uporabe Direktive 85/374/ES [...] (ni prevedeno) in
- „zaskrbljenost zaradi brezmejnosti“ takega širokega razumevanja proizvoda, zaradi katerega bi navsezadnje vsakršna ubeseditve intelektualne vsebine na papirju lahko utemeljevala objektivno odgovornost [...] (ni prevedeno).

Ker odgovor na vprašanje, ali je vsebina časopisa proizvod, na podlagi besedila člena 2 Direktive 85/374/ES, razlaga katerega je na drugi strani spet odločilna za člen 4 Produkthaftungsgesetz, ni jasen in nedvoumen, se je treba za razjasnitev tega pravnega vprašanja obrniti na Sodišče Evropske unije.

4.3. Če je tožena stranka, ki je založnica in lastnica časopisa, kot proizvajalka v skladu z Direktivo 85/374/ES objektivno odgovorna za vsebino svojega časopisa, bi po mnenju predložitvenega sodišča načeloma morala odgovarjati za upoštevanje netočnega priporočila glede trajanja nanosa obloge iz hrena (od dve do pet ur namesto pravilno od dve do pet minut), kar je vodilo do telesne poškodbe njene bralke (tožeče stranke). Prezentacija in vsebina kolumne „zeliščnega župnika“ z naslovom „Naj izzveni brez bolečin“ v redakcijskem delu časopisa sta bralcu in s tem tudi tožeči stranki namigovali, da bi se lahko njene revmatske bolečine za nekaj časa brez tveganja ublažile s priporočeno uporabo obloge iz naribanega hrena. Če je uporaba povzročila okvaro zdravja, tedaj pričakovana varnost v skladu s členom 6(1) Direktive 85/374/ES ni bila zagotovljena. Tožena stranka bi morala – če jo je treba šteti za proizvajalko v smislu člena 1 zadevne direktive (člen 1(1)(1) Produkthaftungsgesetz) proizvoda z napako (člen 2 zadevne direktive; člen 4 Produkthaftungsgesetz) – odgovarjati za

telesne poškodbe tožeče stranke ne glede na to, ali je bil napačen čas trajanja nanosa naveden že v rokopisu „zeliščnega župnika“ ali pa se je v besedilo prikradel šele zaradi napake pri prenosu v domeni tožene stranke.

5. [...] (ni prevedeno) [prekinitev postopka]

[...] (ni prevedeno)

Dunaj, 21. januarja 2020

[...] (ni prevedeno)

[opombe]

DELOVNI DOKUMENT